

Zápis zo zasadnutia
Rady vlády SR pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík
procesu starnutia populácie (ďalej len „rada vlády“)
konaného dňa 19. mája 2014

Počet členov rady vlády: 35
Prítomní: 30
Ospravedlnení 5
Neospravedlnení: 1
Hostia: 17

Prezenčná listina v prílohe.

Čas rokovania: od 10:00 hod. do 16:00 hod.

Miesto rokovania: Úrad vlády Slovenskej republiky, Námestie slobody 1, Bratislava
zasadacia miestnosť č. 004 a 008

Program

Pracovná časť 10:00 hod. – 11.30 hod.

1. Otvorenie
2. Informácia o stave prípravy návrhu Novely zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov
3. Priebežná informácia o stave prípravy dokumentu „Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej Republike“
4. Informácia o sociálnej situácii seniorskej populácie v Slovenskej republike – Analýza stavu sociálnej starostlivosti o seniorov v Slovenskej republike
5. Rôzne

Prestávka 11:30 hod. – 12:00 hod.

Odborná časť 12:00 hod. – 14:30 hod.

6. Práva starších osôb v kontexte medzigeneračnej spravodlivosti – Index medzigeneračnej spravodlivosti
7. Záver

➤ **Bod č. 1 Otvorenie:**

Ján Richter, minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a predseda rady vlády Slovenskej republiky pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie, (ďalej len „predseda rady vlády“)

- privítal zúčastnených členov rady vlády a hostí a otvoril zasadnutie rady vlády,
- na úvod skonštatoval, že už skoro rok sa na pôde rady vlády, (predtým Výboru pre seniorov, na ktorého činnosť rada vlády priamo nadväzuje), venujeme problematike ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike. Príprava dokumentu Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR sa blíži k svojej záverečnej fáze, o čom nás v prvej, pracovnej časti rokovania poinformuje člen rady vlády a člen koordinačného výboru pán Miloš Nemeček.

- uviedol ďalej, že téma ľudských práv je dnes takpovediac na programe dňa, keďže témou druhej - odbornej časti dnešného zasadnutia budú práva starších osôb v kontexte medzigeneračnej spravodlivosti a potrebe zosúladiť dopadov starnutia populácie na verejné politiky, a preto bol na zasadnutie rady vlády prizvaný zahraničný odborník so znalosťami a skúsenosťami v medzinárodnom (európskom) priestore, pán Dr. Pieter Vanhuysse, zástupca riaditeľa Európskeho centra pre sociálnu politiku a výskum vo Viedni, ako i domáci odborníci a zástupcovia akademickej obce,
- ďalej skonštatoval, že vzhľadom na počet prítomných členov rady, ktorých sa zúčastnila nadpolovičná väčšina a zároveň viac ako polovica členov – zástupcov seniorských organizácií, je rada vlády uznášaniaschopná, (pozri prezenčnú listinu)
- následne **predložil návrh programu** zasadnutia s možnosťou jeho doplnenia, ktorú nik nevyužil,
- **členovia rady vlády konsenzuálne program rokovania schválili,**
- ďalej požiadal tajomníčku rady vlády o odpočet plnenia uznesení z predchádzajúceho zasadnutia,

Lívia Jurová tajomníčka rady vlády

- informovala o stave plnenia uznesení z ostatného zasadnutia rady vlády,
- uviedla, že prvé zasadnutie rady vlády dňa 27. februára 2014 sa nieslo v znamení zavŕšenia konštitutívneho procesu, a teda predmetom rokovania bolo hlavne schválenie základných dokumentov rady vlády (Rokovacieho poriadku, plánu práce) a druhého podpredsedu rady vlády,
- ďalej **uznesením č. 20** rada vlády schválila Návrh časti Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike za oblasť práv seniorov, ktorý bol následne dňa 28. februára 2014 zaslaný riadiacemu výboru a redakčnému tímu pre tvorbu celoštátnej stratégie, zriadenému pri Rade vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť,

Úloha bola splnená

Z ďalších uznesení prijatých na zasadnutí rady vlády nevyplývali žiadne úlohy.

- **bod č. 2 Informácia o stave prípravy návrhu Novelu zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov** (ďalej len „zákon 448/2008 Z. z. o sociálnych službách“),

(podkladový materiál k bodu č. 2 bol prílohou pozvánky na zasadnutie)

Ján Richter, predseda rady vlády

- informoval, že Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „MPSVR SR“) malo už v minulom roku ambíciu novelizovať zákon 448/2008 Z. z. o sociálnych službách po novom, podľa stupňa odkázanosti prijímateľa sociálnej služby,

- zdôraznil, že návrh novely zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách sa bude odvíjať predovšetkým z výsledkov auditu verejnej a štátnej správy, ktorý momentálne prebieha,
- uviedol, že kompetenčným zákonom prešli kompetencie aj financie zo štátu na Vyššie územné celky (ďalej len „VÚC“), mestá aj obce, v akom rozsahu, ukáže daný audit,
- ďalej poznamenal, že v záujme garantovania financovania neverejných poskytovateľov sociálnych služieb sa podarilo vláde Slovenskej republiky vyčleniť pre tento kalendárny rok 10 000 000,00 EUR, čo vychádza 144,00 EUR na jedného klienta u neverejných poskytovateľov,
- konštatoval, že takéto opatrenie nie je systémové, a preto v záujme systémového riešenia nielen financovania sociálnych služieb, opätovne zasadne pracovná skupina pre tvorbu novely zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách,

Lýdia Brichtová, riaditeľka odboru sociálnych služieb MPSVR SR

- potvrdila slová pána ministra, že pripravovaná novela zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách sa bude odvíjať predovšetkým z výsledkov auditu,

Ján Richter, predseda rady vlády

- otvoril diskusiu k bodu č.2

Do rozpravy sa prihlásili:

Radovan Gumulák, Slovenská katolícka charita

- položil dve otázky: či budú zverejnené výsledky auditu a kedy sa pracovná skupina pre tvorbu novely prvý krát zide, keďže v auguste má byť už novela zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách pripravená? A dodatočná otázka (mimo bodu rokovania), či MPSVR SR uvažuje nad novelizáciou nároku na vdovský dôchodok, ľuďom ktorí ovdoveli pred r. 2004?

Ján Richter, predseda rady vlády

- uviedol, že august je termín MPSVR SR pre prípravu novely, ale je podmienený výsledkom auditu, ktorý bude zverejnený širokej verejnosti, avšak pokiaľ nebude jasná otázka financovania sociálnych služieb, nemôžeme hovoriť o konečnej verzii novelizácie zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách,
- ďalej doplnil, že financovanie sociálnych služieb zriaďovateľmi, ktorými sú obce a mestá, je riešené zo zákona, podľa ktorého mala samospráva vyčleniť isté percento z daní, ktoré mala použiť na sociálne služby, ale dnes je situácia úplne iná, je možné že samospráva pri tomto systéme financovania už na to nemá,
- opäť pripomenul, že v ústraní zostali neverejní poskytovatelia, ktorých treba zrovnoprávniť,
- k druhej otázke poznamenal, že pracovná skupina sa stretne opätovne po júni 2014,

Jozef Mikloško, poslanec Národnej rady SR a predseda Združenia kresťanských seniorov Slovenska

- spýtal sa, v akom stave je financovanie klienta v zariadeniach sociálnych služieb podľa stupňa odkázanosti, veď už dlhšiu dobu sa o tom hovorí,
- spomenul zákon o rodinnom podnikaní, ktorý bol v parlamente už v druhom čítaní a potom bol proces zastavený, napriek tomu, že v zahraničí takáto forma podnikania funguje, a mohla by pomôcť aj u nás v sociálnych službách,
- ďalej spomenul zákon o sociálnej práci a jeho prepojenie na sociálne služby, kedy by sa rozšírila možnosť pomáhať starým a chorým nielen cez VÚC, obce, ale aj inak, napríklad cez mimovládne organizácie,

Ján Richter, predseda rady vlády

- doplnil informáciu, že pracovná skupina pre prípravu novely zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách už v minulom roku pripravovala znenie novely v kontexte financovania podľa stupňa odkázanosti, bolo však potrebné odložiť prípravu novely v dôsledku množstva nezodpovedaných otázok a nevykonaného auditu,
- dal za pravdu pánovi Jozefovi Mikloškovi, že súvislosť so zákonom o sociálnej práci tu je, a uvažuje sa o tzv. slobodnom povolání, na základe ktorého sa budú môcť poskytovať služby aj pre klientov v zariadeniach,
- zdôraznil, že zákon o sociálnej práci má hlavne zvýšiť postavenie sociálneho pracovníka, a to morálne aj finančne,

Kvetoslava Repková, Inštitút pre výskum práce a rodiny a Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

- dala do povedomia dve dôležité veci kvôli ktorým je dôležitý audit,
  - ❖ je nevyhnutný pre financovanie nielen služieb dlhodobej starostlivosti, ale pre všetky druhy a typy sociálnych služieb,
  - ❖ ak hovoríme o službách dlhodobej starostlivosti, ktoré sú viazané na nový koncept odkázanosti na pomoc inej osoby, buďme si vedomí toho, že tieto služby sú poskytované nielen v rámci rezidenčnej starostlivosti, ale vo všetkých typoch a druhoch prostredí. Toto komplikuje závažnosť a riešenie sociálno-politického zadania – auditu, ako podmienky pre systémové financovanie sociálnych služieb.

Ján Richter, predseda rady vlády

- uzavrel diskusiu a poznamenal, že na októbrovom zasadnutí sa k danej problematike určite vrátíme,
- vyjadril želanie, aby sa legislatívny proces novelizovaného zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorý sa bude odvíjať od ukončenia auditu, zavŕšil do konca roka

Záver: Rada vlády vzala na vedomie informáciu o stave prípravy návrhu Novely zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

Ref. Uznesenie č. 21, schválené dňa 19. mája 2014

➤ **bod č. 3 Priebežná informácia o stave prípravy dokumentu „Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike“**

(podkladový materiál k bodu č. 3 bol prílohou pozvánky na zasadnutie)

Ján Richter, predseda rady vlády

- odovzdal slovo predkladajúcemu, členovi koordinačnej skupiny pre tvorbu Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike (ďalej len „celoštátna stratégia“) za našu radu vlády, pánovi Milošovi Nemečkovi,

Miloš Nemeček, Združenie kresťanských seniorov Slovenska

- materiál k bodu č. 3 doplnil dodatočnými užitočnými informáciami,
- informoval o náročnosti a dôležitosti pripravovaného dokumentu celoštátnej stratégie, zhrnul celú prípravu a blížiacu sa finalizáciu daného dokumentu,
- poznamenal, že medzi tvorcami celoštátnej stratégie (hlavne občianskej platformy) panuje názor, že na základe celoštátnej stratégie by mali vzniknúť akčné plány implementácie jej záverov,
- ocenil a poďakoval sa za profesionálnu spoluprácu s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (ďalej len „MZV a EZ SR“),
- okrem iného vyzdvihol snahu Centra právnej pomoci (štátna rozpočtová organizácia) o zmenu zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, daná prípadná zmena v zákone by v budúcnosti mohla priblížiť potrebnú bezplatnú právnu pomoc aj seniorom,

Ján Richter, predseda rady vlády

- poďakoval za priebežnú informáciu a otvoril diskusiu k bodu č.3

Barbara Illková, tajomníčka Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a generálna riaditeľka sekcie právnej a konzulárnej MZV a EZ SR

- zhrnula proces prípravy celoštátnej stratégie z pohľadu gestora,
- informovala o snahe redakčného tímu predložiť celoštátnu stratégiu v polovici júna do pripomienkového konania,
- upozornila však, že predtým je potrebné predložiť dokument na prerokovanie Rade vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť,
- koncom júna by mala byť finálna verzia predložená na rokovanie vlády SR,

Ján Lipiansky, podpredseda rady vlády a predseda Jednoty dôchodcov na Slovensku

- poznamenal, že pre seniorov je veľmi dôležité, ako bude zvládnutá otázka informovanosti a rozširovania dokumentu celoštátnej stratégie,
- pozitívne podporil informáciu o Centre právnej pomoci a pripravovanej zmene zákona o bezplatnej právnej pomoci, nakoľko v praxi je potrebné, aby právna pomoc bola seniorom dostupná,

Jozef Mikloško, poslanec Národnej rady SR a predseda Združenia kresťanských seniorov Slovenska

- upozornil prítomných, že pred mesiacom 110 mimovládnych organizácii dosť tvrdo protestovalo proti procesu tvorby celoštátnej stratégie,
- uviedol, že v deklarácii, ktorá vzišla z protestu, žiadajú účasť na procese tvorby, v koordinačnej skupine, a v riadiacom výbore,
- žiadajú neustrannosť trojčlennej redakčnej skupiny,
- ďalej uviedol, že v deklarácii rezonujú témy: práva rodičov na výchovu svojich detí, výhrada vo svedomí, náboženská sloboda, ochrana ľudského života pred narodením, eutanázia, génové inžinierstvo, tradičná rodina,
- žiadajú zaradiť tieto témy do dokumentu a prizvať zástupcov FKI (Fórum kresťanských inštitúcií) do trojstupňových riadiacich úrovní,

Barbara Illková, tajomníčka Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a generálna riaditeľka sekcie právnej a konzulárnej MZV a EZ SR

(na žiadosť členky rady vlády pani Zdeny Skokňovej za o.z. regióny.sk uvádzame reakciu pani generálnej riaditeľky Barbary Illkovej, z dôvodu zlého ozvučenia miestnosti podrobne)

- v reakcii na príspevok pána poslanca Jozefa Mikloška uviedla, že vystúpenie zástupcov FKI (Fórum kresťanských inštitúcií) na tlačovej konferencii pozorne sledovali,
- ďalej uviedla že zástupcovia FKI sú v koordinačnej skupine zastúpení na úrovni pozorovateľa z toho dôvodu, že zloženie koordinačnej skupiny bolo kreované na úrovni rady zo zástupcov existujúcich výborov,
- doplnila, že zástupcovia FKI (pán František Neupauer) participujú ako pozorovatelia, sú prizývaní na zasadnutia, ktorých sa zúčastňujú, môžu vystupovať, uplatňovať svoje pripomienky,
- zdôraznila, že pripomienky FKI, ktoré vnímajú, boli zároveň témou jedného z hlavných bodov konferencie MZV a EZ SR dňa 7. mája 2014,
- poznamenala, že len na úrovni okrúhlych stolov, pomocou dialógu je možné dôjsť k vyjasneniu pozícií,
- MZV a EZ SR ako gestor, rešpektuje absolútne právo na vyjadrenie iných názorov a preto nie je možné sa stotožniť s vyjadreniami zástupcov FKI, že ich námietkam nie je venovaná dostatočná pozornosť,
- ďalej uviedla, že riadiaci výbor, aj koordinačná skupina je v stálom kontakte s jej zástupcami,
- informovala prítomných, že aj pán Patrik Daniška (Inštitút pre ľudské práva a rodinnú politiku) a pán Martin Luterán (Kolégium Antona Neuwirtha) sa podrobne venovali týmto otázkam, ktoré boli diskutované aj za okrúhlymi stolmi, z ktorých sú výstupy zaznamenané,
- ubezpečila, že gestor venuje dostatočnú pozornosť ostatným názorovým platformám, ale základná filozofia dokumentu je stanovená na základe mandátu Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť, ktorý sa snažia dôsledne naplňať,

Ján Richter, predseda rady vlády

- podakoval a skonštatoval, že pri tvorbe Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike nemôžu byť víťazi a porazení, ľudské práva nemôžu spoločnosť rozdeľovať, ale spájať,

Miloš Nemeček, Združenie kresťanských seniorov Slovenska

- dodal, že veľa pripomienok a návrhov, ktoré v pracovných skupinách odzneli nebudú môcť byť v konečnej verzii celoštátnej stratégie zapracované,
- odporučil do budúcnosti, že na základe konsenzu členov rady vlády a prizvaných expertov, by bolo rozumné pripraviť akčný plán implementácie záverov celoštátnej stratégie pre cieľovú skupinu seniorov,

Barbara Illková, tajomníčka Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a generálna riaditeľka sekcie právnej a konzulárnej MZV a EZ SR

- ďalej uviedla, že vlastný dokument bude pozostávať zo štyroch kapitol – 1) základný popis stavu, 2) stav plnenia medzinárodnoprávných záväzkov, 3) odpočet a odporúčania medzinárodných organizácií, 4) úvahy de lege ferenda, pro futuro (z hľadiska pripravovaného zákona, pre budúcnosť) vývoj v oblasti ochrany a podpory ľudských práv,
- ubezpečila, že časť celoštátnej stratégie za oblasť práv seniorov bude integrálnou súčasťou dokumentu Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike ako príloha,

Ján Lipiansky, podpredseda rady vlády a predseda Jednoty dôchodcov na Slovensku

- vyzval prostredníctvom pána Miloša Nemečka tvorcov Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike, aby všetky otvorené otázky za oblasť práv seniorov, ktoré rezonujú v súčasnej architektúre ľudských práv sa do nej dostali,

Ján Richter, predseda rady vlády

- uzavrel diskusiu a vyslovil predpoklad, že na októbrovom zasadnutí sa k danej problematike vrátíme, nakoľko z dokumentu budú vyplývať legislatívne opatrenia

Záver: Rada vlády vzala na vedomie informáciu o stave prípravy dokumentu „Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike“

Ref. Uznesenie č. 22, schválené dňa 19. mája 2014

➤ **bod č. 4 Informácia o sociálnej situácii seniorskej populácie v Slovenskej republike - Analýza stavu sociálnej starostlivosti o seniorov v Slovenskej republike**

(podkladový materiál k bodu č. 4 bol prílohou pozvánky na zasadnutie)

Ján Richter, predseda rady vlády

- upozornil, že daný predložený materiál je priebežný a čiastkový, v mesiaci jún bude predložený na rokovanie vlády ucelený materiál - Správa o sociálnej situácii obyvateľstva v SR za rok 2013,
- následne odovzdal slovo generálnej riaditeľke sekcie sociálnej a rodinnej politiky Nadežde Šebovej,

Nadežda Šebová, generálna riaditeľka sekcie sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR

- potvrdila slová pána ministra, že daný materiál je priebežný a čiastkový a finálna verzia materiálu Správa o sociálnej situácii obyvateľstva v SR za minulý rok bude k dispozícii,
- v krátkosti informovala, čo daný materiál obsahuje a poskytla priestor na prípadné otázky,

Ján Richter, predseda rady vlády

- otvoril diskusiu k bodu č.4

Ján Lipiansky, podpredseda rady vlády a predseda Jednoty dôchodcov na Slovensku

- ocenil prácu pracovníkov MPSVR SR, za vstupnú informáciu o faktoch, vyzval ale, aby sme dôslednejšie naplňali nové postavenie rady vlády a niektoré návrhy iniciatívnejšie predkladali na rokovania vlády SR,

Henrieta Valková, prizvaný hosť, vedúca odboru sociálnych vecí, Miestny úrad mestskej časti Bratislava – Ružinov

- do rozpravy sa prihlásila s upozornením, že na strane č. 4 dané prepočty sú skreslené,
- uviedla, skúsenosť zo svojej praxe, kde sa stretáva s tým, že neverejní poskytovatelia nemajú klientov a verejní poskytovatelia majú preplnené zariadenia,
- dala do pozornosti alarmujúce skutočnosti, a to zloženie klientov v zariadeniach sociálnych služieb, z ktorých mnohí sú osamelí, bezdetní, bez príbuzných a príjmov, psychicky chorí, invalidní dôchodcovia a tak ďalej, čo je skupina poberateľov sociálnych služieb, na ktorých sú vynakladané zvýšené výdavky a bolo by možno dobré sa na túto problematiku viac zamerať,

Jozef Mikloško, poslanec Národnej rady SR a predseda Združenia kresťanských seniorov Slovenska

- pripomenul, ako sú ohrozené viacpočetné rodiny s deťmi a neúplné rodiny s deťmi,
- ďalej poukázal na existujúce negatívne postoje v spoločnosti voči seniorom, ktorí vraj berú prácu mladým (podľa štatistík pracujúcich seniorov (65+), je zhruba 0,5% populácie),
- položil otázku, do akej miery je rozumné zaviesť minimálny dôchodok,

Igor Fabián, Jednota dôchodcov na Slovensku

- ocenil kvalitu materiálu MPSVR SR, ale odporučil pri štatistických zisťovaniach zaviesť (zosúladiť) jednotnú vekovú hranicu pre seniorov,

Katarína Kováčová, Ministerstvo financií Slovenskej republiky

- odporučila, aby analýza obsahovala všeobecné závery, aby bolo zreteľné čo z analýzy vyplynulo, a aby boli štatistické údaje z predloženého materiálu zo zariadení pre seniorov usporiadané do tabuľky,

Miloš Nemeček, Združenie kresťanských seniorov Slovenska

- zareagoval na podnet pána Igora Fabiána na určenie vekovej hranice, uviedol, že nie je vždy vhodné pri štatistických zisťovaniach zaviesť jednotnú vekovú hranicu z dôvodu rôznych objektívnych a subjektívnych okolností,
- upozornil, že v zamestnávaní ľudí vo veku 65 + sme v Európe na predposlednom mieste,
- ďalej uviedol, že z dlhodobého hľadiska vývoja spoločnosti (demografické zmeny, dlhodobá nezamestnanosť a podobne) sa môžeme dostať do štádia nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily a budeme chcieť aby senior pracoval čo najdlhšie,

Ján Richter, predseda rady vlády

- zareagoval na problematiku pracujúcich dôchodcov – analýza v štátnej a verejnej správe ukázala, že 99% seniorov pracuje na nízko platených pozíciách, ktoré nie sú zaujímavé pre mladých, teda pracujúci dôchodcovia nie sú hlavným problémom nezamestnanosti na Slovensku,
- uviedol, že situácia je horšia u zamestnancov vyššej kategórie v preddôchodkovom veku, ktorá je vysoko riziková,
- konštatoval, že bude potrebné citlivo a opatrne hľadať spôsob ochrany, aby prijímané opatrenia neboli nevýhodné pre zamestnávateľov a tým kontraproduktívne,
- k minimálnemu dôchodku v krátkosti dodal, že je ambícia určiť prijateľné pravidlá, ktorých základná filozofia, aby sa ľudom oplatilo pracovať, naďalej zostáva,
- na margo toho sa pripravujú opatrenia aj na zvýšenie minimálnej mzdy, ale tak, aby sa to nedotklo zamestnávateľov,
- ďalej v krátkosti doplnil, že niektoré štatistické zistenia sú podmienené hodnotením EUROSTATOM (Štatistický úrad Európskeho spoločenstva), ktorý určuje podmienky pre zber dát, a z toho dôvodu vyplývajú zo zistení niektoré anomálie,

Jana Kolesárová, generálna riaditeľka Sekcie sociálneho poistenia a dôchodkového sporenia MPSVR SR

- vyjadrila sa k minimálnemu dôchodku a informovala, že sa tejto problematike intenzívne na sekcii venujú,
- uviedla, že v oblasti dôchodkového poistenia bolo množstvo reformných snáh a zmien, z ktorých sa niektoré už zrealizovali,
- ďalej uviedla, že až po určitom čase bude možné na tieto zmeny nadviazať minimálnym dôchodkom, ktorý bude potrebné zasadiť do správneho kontextu,
- predpokladá, že minimálnym dôchodkom sa zavŕšia reformné snahy v oblasti dôchodkového poistenia,

Nadežda Šebová, generálna riaditeľka sekcie sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR

- vyjadrila sa, že bez ohľadu poradia, ako uviedol pán Jozef Mikloško, pre MPSVR SR sú všetky cieľové skupiny (rodiny s deťmi, neúplné rodiny, seniori a iné) rovnako dôležité a venujú sa im bez rozdielov,
- ďalej uviedla, že MPSVR SR je reálna situácia ohľadne počtu zariadení sociálnych služieb známa, a reaguje na ňu,
- informovala o aktívnom zapojení sa Slovenska do procesu deinštitucionalizácie sociálnych služieb, kde sa uvažuje s menšími a špecializovanými zariadeniami,
- konštatovala napĺňanie predstavy o čo najdlhšom zotrvávaní prijímateľov sociálnych služieb vo svojom prirodzenom prostredí, a to podporou opatrovateľskej služby cez národný projekt,
- dala do pozornosti celú Správu o sociálnej situácii obyvateľstva v Slovenskej republike za rok 2013, ktorá bude v dohľadnom čase k dispozícii,

Ján Richter, predseda rady vlády

- uzavrel diskusiu k bodu č.4

Záver: Rada vlády vzala na vedomie informáciu o sociálnej situácii seniorskej populácie v Slovenskej republike - Analýza stavu sociálnej starostlivosti o seniorov v Slovenskej republike

Ref: Uznesenie č. 23, schválené dňa 19. mája 2014

➤ **Bod č. 5 Rôzne – Program aktívneho starnutia hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2014 – 2020 informácia**

(podkladový materiál k bodu č. 5 bol prílohou pozvánky na zasadnutie)

Ján Richter, predseda rady vlády

- otvoril ďalší bod rokovania „Rôzne“ a následne odovzdal slovo pánovi Bohdanovi Telgárskemu, koordinátorovi Rady seniorov Hlavného mesta SR Bratislavy,

Bohdan Telgársky, koordinátor Rady seniorov Hlavného mesta SR Bratislavy

- poďakoval za možnosť predstaviť strategický dokument Program aktívneho starnutia hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2014 – 2020, cieľom ktorého je nastaviť systematické kroky k zdravému a aktívnemu starnutiu obyvateľov hlavného mesta,
- v krátkosti zhrnul celý proces tvorby strategického dokumentu z pohľadu gestora,
- uviedol, že materiál je stále v procese pripomienkovania, nakoľko do mestského zastupiteľstva bude predložený v júni 2014,
- pripomienky je možné naďalej zasielať na email adresy: senior@bratislava.sk; telgarsky@bratislava.sk;

Igor Fabián, Jednota dôchodcov na Slovensku

- konštatoval, že Program aktívneho starnutia hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2014 – 2020 môže byť inšpiráciou pre všetky veľké mestá na Slovensku a opatrenia, ktoré sú v programe zadefinované, môžu byť školou aj pre ostatné mestá,
- ubezpečil, že v Jednote dôchodcov na Slovensku sa budú snažiť o distribúciu dokumentu,

Ján Richter, predseda rady vlády

- informoval o zrealizovanom stretnutí s predstaviteľmi Združenia miest a obcí Slovenska, ktorého záver bolo odporúčanie predstaviteľom miest a obcí aktívne sa zaoberať seniorskou problematikou,
- poďakoval pánovi Bohdanovi Telgárskemu a ocenil prezentovaný príspevok,

Radovan Gumulák, Slovenská katolícka charita

- požiadal o zaradenie informácie o stave prípravy operačného programu fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby – tzv. potravinová pomoc pre roky 2014 – 2020 na nasledujúce zasadnutie rady, nakoľko jednou z cieľových skupín uvedeného operačného programu sú aj seniori,

Ján Richter, predseda rady vlády

- vyslovil súhlas so zaradením informácie na nasledujúce zasadnutie rady,
- následne ukončil bod č. 5 Rôzne

Záver: Rada vlády

- ✓ ***vzala na vedomie informáciu o dokumente Program aktívneho starnutia hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2014 – 2020,***
- ✓ ***súhlasí so zaradením informácie o stave prípravy operačného programu fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby – tzv. potravinová pomoc pre roky 2014 – 2020 na nasledujúce októbrové zasadnutie***

Ref: Uznesenie č. 24, schválené dňa 19. mája 2014

Ján Richter, predseda rady vlády

- uzavrel dopoludňajšiu časť zasadnutia rady vlády a po prestávke pozval prítomných na popoludňajšiu odbornú časť,
- pre ďalšie pracovné povinnosti sa ospravedlnil z účasti na popoludňajšej odbornej časti, a poveril zastupovaním štátneho tajomníka MPSVR SR pána Jozefa Buriana

➤ **Bod č. 6 – Práva starších osôb v kontexte medzigeneračnej spravodlivosti – Index medzigeneračnej spravodlivosti**

(podkladový materiál k bodu č. 6 bol prílohou pozvánky na zasadnutie)

Kvetoslava Repková, Inštitút pre výskum práce a rodiny a Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

- otvorila tematickú časť zasadnutia, ktorú spoluorganizovala rada vlády v spolupráci s Európskym centrom pre sociálnu politiku a výskum vo Viedni, Inštitútom pre výskum práce a rodiny a Centrom pre edukáciu a výskum seniorov Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove,
- privítala hlavného rečníka, zahraničného hosťa Dr. Pieter Vanhuysse, zástupcu riaditeľa Európskeho centra pre sociálnu politiku a výskum vo Viedni, štátneho tajomníka MPSVR SR pána Jozefa Buriana a všetkých zúčastnených,
- vyzdvihla možnosť pre vedcov a vedkyne ako i akademickú obec, vystúpiť na pôde poradného orgánu vlády SR a zapojiť sa do politických procesov,
- zdôraznila, že dovetok „prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie“ v názve rady vlády od roku 2014 nie je náhoda,
- uviedla, že založením rady vlády sa Slovensko hlási k novej paradigme prístupu k právam starších osôb, založenej na medzigeneračnej solidarite a spravodlivosti a na potrebe zosúladenia dopadov starnutia populácie (starnutia „zdola“ i „zhora“) na verejné politiky smerom k ich udržateľnosti,
- poznamenala, že cieľom podujatia je podnietiť širšiu odbornú diskusiu k tomu, čo prijatie novej paradigmy znamená a ako zapadá do diskusie a skúseností v medzinárodnom (európskom) priestore, a formulovať podnety pre ďalšiu činnosť rady vlády,
- odporučila spoluprácu rady vlády s inými poradnými orgánmi vlády, osobitne s Výborom pre deti a mládež Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť,
- odovzdala slovo pánovi Dr. Pieter Vanhuysse,

Dr. Pieter Vanhuysse, zástupca riaditeľa Európskeho centra pre sociálnu politiku a výskum vo Viedni

- poďakoval sa za možnosť predstaviť svoju najnovšiu správu o medzigeneračnej problematike,
- konštatoval, že sú v spoločnosti zverejňované skreslené informácie o venovaní veľkej pozornosti staršej generácii,
- nemožno sa stotožniť ani s rozporuplnými názormi publikovanými v knihách a v článkoch o problematike starnutia, o „diktatúre“ staršej generácie (gerontokracii), o zrážke generácii, dôchodcovskej demokracii, kde zaznievajú aj silné slová o plienení mladých ľudí staršími,
- reakciou na absenciu štatistických údajov na danú problematiku, je napísanie správy venovanej starnúcej populácii, ktorá je komplexným pohľadom rešpektujúcim všetky generácie, zároveň ponúka obraz o vzťahoch medzi generáciami a o verejných politikách,
- prostredníctvom štatistických údajov poukázal na fakt, ako mladých ľudí zaťažuje vysoká zadlženosť, neudržateľné ekonomické správanie, pomerne malé investície do sociálnych programov a chudoba,

- upozornil na potrebu hľadať politiky spravodlivé k súčasným aj k budúcim generáciám, teda v záujme udržateľnosti sociálnych systémov do budúca je potrebné investovať do mladej generácie v súčasnosti,
- dal do pozornosti dostupnosť svojej správy so štatistickými údajmi na internete (odkaz na link je uvedený v závere zápisu zo zasadnutia rady vlády),
- Kvetoslava Repková, Inštitút pre výskum práce a rodiny a Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove
- zrekapitulovala predmet odbornej časti zasadnutia, ktorým bola udržateľnosť medzigeneračných stratégií (medzigeneračný výklad ľudských práv), založených na dodržiavaní a rešpektovaní práv člena spoločnosti, ktoré nemôžu byť vynucované na úkor iného člena,
- upozornila na nezáväzný dokument Social Investment Package, ktorý Európska komisia prijala koncom roka 2013,
- zdôraznila potrebu investovať do všetkých generácií v záujme udržateľnosti vývoja spoločnosti,

V ďalšej časti rokovania pán Dr. Pieter Vanhuysse odpovedal na otázky členov rady a prítomných zúčastnených.

Otázky:

- ❖ Kto má vo svete záujem na tom, aby v 21. storočí Európa stále riešil problém chudoby, a kde sa vo svojich politikách Európska únia venuje seniorskej agende a medzigeneračnej spravodlivosti? Nakoľko nie sú o tom k dispozícii ucelené materiály, výstupné dokumenty, správy.
- ❖ Ako sa dá vnímať vzťah medzi ekonomickým rastom a starnutím spoločnosti?
- ❖ Aké atribúty v správe vstupovali do hodnotenia detskej chudoby a aký prínos by bol v zmene volebného práva pre rodiča o pol hlasu navyše za svoje neplnoleté dieťa?
- ❖ Aký má vplyv rizikové správanie sa matky na vývoj dieťaťa od prenatálnej fázy?
- ❖ Aký má autor názor na mimoriadnu zadlženosť sveta a od toho odvíjajúce sa ekonomiky?

Odpovede:

- ❖ k problematike chudoby – chudoba existuje v 21. storočí v Európe aj preto, lebo chýbajú Európskej únii účinné stratégie pre rozvoj regiónov, avšak najväčší vplyv na zvyšovanie životnej úrovne svojich občanov je v kompetencii politik národných štátov Európskej únie. Čo sa týka súvislosti medzi rastom a chudobou, rast produktivity je v centre diania každého štátu a najväčší význam zohráva investovanie do ľudského kapitálu. Ľudský kapitál začína od ranného detstva a ak hovoríme o vzťahu ekonomickej efektivity a medzigeneračnej spravodlivosti, treba viac investovať do mladej generácie od 0 do 15 rokov, čím by sa upevnil finančný základ sociálneho štátu.
- ❖ ak hovoríme o význame vplyvu životného štýlu matky na budúce šance dieťaťa, zohráva veľkú úlohu už v prenatálnom vývoji plodu, napríklad na budúcu schopnosť vzdelávať sa, pripravenosť na život, kreativitu a podobne,
- ❖ k otázke zadlženosti uviedol, že je potrebné prehodnotiť terajšie nastavenia finančných modelov. V zadlženosti krajín sú obrovské rozdiely a zároveň je rozdiel medzi zadlženosťou domácou a zahraničnou. Napríklad Belgicko je považované za

chudobnú krajinu, ale s bohatými občanmi, kde dlh nie je zahraničný ale domáci, alebo Japonsko, ktoré má obrovský dlh, ale napriek tomu je veriteľom USA.

- ❖ čo sa týka vzťahu starnutia spoločnosti a ekonomického rastu, uviedol, že z jeho pohľadu je jednoduché, ak dokážeme garantovať ekonomický rast do budúca tak dokážeme vyriešiť problém starnutia. Otázkou, ale je, ako dokážeme zaručiť rast? Základom pre nové pracovné miesta sú investície do ľudského kapitálu, keďže žijeme vo vedomostnej spoločnosti požiadavky na vzdelanie sú úplne iné ako napríklad pred dvadsiatimi rokmi. Dnes nestačia len tradičné kritéria, čiže vedieť čítať, písať a počítať, ale pre budúcnosť ekonomiky je dôležité kreatívne myslenie pri riešení problému.
- ❖ uviedol, že pre udržateľnosť dôchodkových systémov je potrebné hľadať a vytvárať pracovné miesta pre mladých už dnes, ale keďže kľúčovou skupinou obyvateľov v strednej Európe je veková skupina 50 až 70 rokov, je zároveň potrebné venovať viac pozornosti fyzickému a psychickému zdraviu populácie a smerovať verejné politiky národných štátov k podporovaniu zdravého a aktívneho starnutia,
- ❖ k zmene volebného práva pre rodičov uviedol, keďže počet detí v spoločnosti ubúda a populácia starne, je potrebné podporovať rodičov, ktorí sa o deti starajú a vytvárať pre nich rôzne benefity. Jednou z možností je napríklad benefit - volebné právo pre rodiča o pol hlasu navyše za svoje neplnoleté dieťa. Vkladom rodiča do spoločnosti bude vzdelané a pripravené dieťa do života.

Jozef Burian, štátny tajomník MPSVR SR

- nevylúčil ďalšie stretnutia a nadviazanie užšej spolupráce s Európskym centrom pre sociálnu politiku a výskum vo Viedni,
- interpretáciou uvedenej problematiky z úst odborníka, teda z iného pohľadu, sa otvárajú ďalšie témy do diskusie z ktorých môžu vzísť rôzne prijateľné východiská,
- odbornú diskusiu pokladá za vhodný nástroj na to, ako nevrhať negatívny tieň na tých, ktorí chcú robiť v politikách zmeny, ktoré stoja pred Slovenskom,
- následne uzavrel diskusiu a rokovanie rady vlády.

Záver:

Odkazy na publikácie Dr. Pieter Vanhuysse

Vanhuysse (2014) OSE opinion paper on IJI: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2416916

Vanhuysse (2013) Bertelsmann report on IJI: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2309278

Zvukový záznam je k dispozícii na sekretariáte rady vlády

V Bratislave dňa 03. júna 2014

Zapísala:

Lívia Jurová, v. r., tajomníčka rady vlády

Schválil:

Ján Richter, v. r., predseda rady vlády